

Nro 24.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Septembernek 20 dik napján 1793.
esztendőben.*

Olasz Ország.

Szabandiából, III Victor Amadeus Szárdinai királynak örökös tartományából azt az örvendetes hirt vitte a' tsendes déli szél az szövetséges fejedelmeknek füleikbe, hogy múlt hónapnak vége táján egészen ki takaródtak onnan a' Frantziák; de koránt sem önként, hanem kén-telenségből. A' *Pedemontiumi* seregek, a' *Chablaisi* hegyek közt való lakosokkal égyetemben múlt August. 15 dik napján *Salenche* mellett táborozó Frantziákra bukkanván, semmit sem gondoltak sokságokkal; hanem vitézi bátorsággal réájok rohanván velek öszve tsaptak, és egynéhány óráig

A a

tartott viaskodások után keményen meg verték, *Sales Marchio* vezérlése alatt. Aug. 21-dik napján 3 ezer emberből álló segítséget kapván ez a hadi vezér ismét utánnok eredt a' Frantziáknak, rajtok tsapott *Salenches* mellett, újjobban meg verte, és minden ágyúikat el vevén, az egész tartományból ki üzte őket, a' kik *Geneva* felé futván, 48 óráig táboroztak az égnek kárpittya alatt, addig is sok éli kortyokat szenvedvén.

Hasonló szerentséje vólt két más *Pedemontiumi* colonnénak. Az elsőbb a' *Montferrati* herczegnek kormánya alatt, egészlen ki üzte a' Frantziákat a' *Tarantésisi* hegyek közt tsinált sántzáiból; az utólsóbb *Termighnon* mellett hajtott rajtok, mellynek sebes tüzet amazok ki nem állhatván, minden bagáziájoknak, magazinumoknak, és tábori eszközeiknek hátra hagyásokkal el futottanak. Illyenképen egész *Szabaudia* meg szabadulván azon kelletlen vendégektől, a' kik elzindönek el forgása alatt, minden zsirját ki szívták a' lakosoknak, minden városokban, és helységekben ki vágattattak, és meg égítették a' Frantzia szabadságnak hervadó fáit, a' meg keserített nép, ifjú, öreg, férfi, asszony, gyermek, sőt még a' reszkető térdü vének is utánnok mentek, üzték, ütötték, vágták, 's ölték őket, a' hol bé érhatték. Illyen módon vége vagyona a' fel oszlohatatlan Frantzia köz társaság minap bzszerkeztetett 84-ik osztályának.

Lengyel Ország.

Múlt hólnapnak 17-dik napján ratificáltattott az az, jóvá hagyatott, és a' rendeknek kezeiknek alá irások által meg erősítetett, az Orosz Császárné, és Lengyel-nemzet közt tökéletességre ment égyesség, és leg ottan *Petersburgba* küldett egy kurir által. Az ezen napon tartott gyűlés igen lármás vólt, és éjszél után három óráig tartott. Az Orosz Császárné kívánságának tellyesítésére 63 voks vólt, 21 ellene. Találtattak ollyan

nok a' jelen lévőek közzül, a' kik a' királynak azt hányták szemére, hogy nagyon láttatott az Orosz követnek kedvezni, és hajlandóságát mutatni.

A' Prussziai követ által Aug. 12-dik napján a' Grodnói Ország gyűlésnek bé nyújtott Prusszusok és Lengyelek között fel állítatandó egygyeségnek plánuma következő tikkelyekből áll:

1. Szoros barátság szereztessen a' két ország között. —
2. Mellynek állandóságára szükség legyen a' két országnak határait örököszen meg határozni, és mind két részről biztosokat rendelni annak végbe vitelére. *Dántzigon, Thorunomon*, és ezeknek vidékein kívül, mindazokat a' városokat, és kerületeket örököszen által engedi minden jussaival egyetemben a' Lengyel Respublica a' Prusszusoknak, mellyeket Prussziai ő Felsége el foglalt. —
3. Prusszia ellenben minden további Lengyel Országra való praetensióiról le mond, és azon tartományokat, mellyekből jövendőben fog Lengyel Ország állani, garantirozza, az az, azoknak állandóságokért mindenkor felelni fog. —
4. Hasonlóképen Lengyel Ország is le mond mind azon tartományokra való praetensióiról, mellyeket a' jelen való egygyeségnek második tikkelye szerént, a' Prusszusoknak által fog engedni. Sőt azokról való praetensióiról is, mellyeket ennelötte a' Prussziai király ő Felsége birt; és nemcsak a' mostan által engedtetendő tartományokat; hanem még ezeken kívül ő Prussziai Felségenek minden egyéb birodalmait is garantirozza. —
5. Valamint eddig, úgy ennekutánna is minden polgári jussokkal, és vallásbeli szabadságokkal fognak az által engedtetendő tartományoknak R. catholicus lakossai élni. —
6. A' Prussziai király ő Felsége kész a' jelenvaló *Grodnói* Ország gyűlésnek constitutióját garantirozni, és ha teltzeni fog, egy különös actát maga keze írása által meg erősíteni, mellynek éppen olyan ereje legyen, mintha szóról szóra bé iktatott volna ezen egygyességbe. Ilyen formán lesz-

nek azon égyességek is, mellyek ennekutánna, vagy a' kereskedésre, vagy más tárgyakra néve fognak a' két országok között szereztetni. — 8. Az 1773-dik esztendőben, Sept. 18-dik napján szereztetett égyesség, annyiban, a' mennyiben a' jelenvaló tractának sérelmére nintsen, újjítasson, és erősítessen meg a' két égyező rész között. — 9. *tizedszer és utóllýára.* Mingyárt az alá írás után iktattasson bé ezen tracta az Ország gyűlésének constitutiója közzé, és minél előbb ratificáltasson.

Török Ország.

Konstántzinápolyból érkezett levelek jelentik, hogy oda sok hazájokból ki költözött Frantziák mentenek légyen által, kiknek elegendő dolog adódott a' fegyveres tárházban. Sokan közülök, hogy *Descortes* Frantzia követ ótalma alatt lehessenek, három színű cocárdát, az az, kalap mellett való rózsát tettek süvegeik mellé. — A' nevezett Frantzia követnél sok drága briliántok, és egygynéhány millió piásterre menő cambialis levelek is vagynak. A' mint halljuk, alattomban derekasan kézfűl a' nagy Porta, kiváltképen pedig nagyon öregbiti tengeri erejét. Azon két Frantzia hadakozó hajók, mellyek eddig a' *Thenedos* szigete, és a' *Dardanellák* között máfzkáltak, és a' hadakozó szövetséges hatalmasságoknak kereskedő hajóikra nézve veszedelmek voltak, a' Török Császár parantsolatlyából *Egyptom* ki kötő helyébe mentenek.

Nagy Britannia.

Londonban gyakorta és sokak által olvastatik mostan *John Ewennek* az a' prédikáziója, mellyet ő 1649-ik esztendőben az alsó Parlament előtt mondott, mellyben mind a' mostani Frantzia revolutiót, mind más égyházi és polgári dolgokban történt változásokat meg jövendölt.

Eggy *Suffolki* paraszt dézmát vivén a' maga papjának, épen akkor, midőn a' felesége 10 dik gyermekét szülte volna e' világra, így szólott: minthogy termésenek tized részét hoztam kégyelmednek meg, szükség hogy tizedik magzatomat is kégyelmednek adjam. A' pap, a' ki még nőtelen, de tehetős ember vólt, jól értvén hová tzelezzék a' paraszt, 100 font sterlinget ajándékozott a' született tsetsemőnek neveltetésére.

Múlt Aug. 20-dik napján nagy vendégséget adtanak *Dublinban* a' *Hiberniai* catholicus lakosok, kiknek számok 3 millióra megyen, vallásbéli szabadságok öregbitetéséért való háládatosságoknak ki jelentésére, melly vendégséget kiváltképen azoknak a' Parlamentora tagjainak készítették, a' kik vallásoknak szabad folyamattya tárgyázó kéréseket leg inkább bóldogították.

Frantzia Ország.

Aug. 23 ik napján tartatott Nemzeti Gyűlésben, azokat a' Frantzia köz társaság védelmezésére szükséges rendelkezéseket terjesztette *Barrere* a' N. képviselőinek szemeik eleibe, mellyeket a' közönséges jóra vigyázó commissió, jóknak talált. Ugyan ekkor így belzéllett előttök: Hát ugyan szükség é az egész nemzetnek fel kelni? mit akarnak a' közönséges fel kelésén érteni? talám azt, hogy éppen úgy vettessen dézma az emberekre, mint a' barom nyájakra. Egyedül azok sürgetik az egész nemzetnek fel kelését, a' kik a' Statusnak erejét egészen el akarják altatni; talám ugyan el tűntenek 600 ezer főből vitézeink? Szerentsések vóltak é ellenségeink minden fel tételeikben? El érték é *Lyonban* és a' déli osztályokban izéllyait a' fanaticusok? ha szintén tettenek is valamelly előmenetelt a' Spanyolok a' napkeleti *Pyreneus* hegyek alatt fekvő osztályokban, úgy de egészen ki üzetettek a' napnyugoti *Pyreneusok* alatt fekvő osztályokból? Eggy olly goliáti tselekedet vólna a' közönséges fel

kelés, a' mellyre még most semmi szükségünk nintsen, jó léfzen az egész nemzetet ellenségeink ellen fel ingerleni, de nem szükség mindnyájoknak táborba menni. Minekelötte az egész nemzet táborba szállana, szükség tábori eleségekröl, fegyverröl, és más egyéb szükséges dolgokröl gondolkoznunk. A' *Barrere* által javaslatott dolgok közzül im' ezeket határozta meg a' N. Gyűlés. 1. Mostantól fogva mind addig, mig ellenségeink ki fognak földünkröl üzetetni, minden Frantzia köteles leszen, ha a' szükség kívánádjá, fegyverével szolgálni; elsöben is az ifjak masirozának; a' házasok pedig készítsenek fegyvert, s horgyanak a' táborozó seregekhez eleséget; az allzonyok várjanak sátorokat és köntösöket; a' gyermekek folszanak sebekre való tépéseket; a' vének közönséges helyeken prédikállyanak gyűlölséget a' despotizmus ellen, és szeretetet a' törvény iránt. — 2. A' nemzet épületei változtassanak által ikaszárnyákra, és a' közönséges helyek mihelyekké. A' kik az ellenség ellen masirozni fognak, rendesen fegyverkeztesse nek fel. A' kik a' hazában szolgálnak, azoknak dárda adtasson, a' páripa és más lovak, mellyek a' föld mivelésre nem szükségesek, vétettessenek el. 3. A' közönséges jóra vigyázó commissió mindenfelé fegyver fabrikákat állitson, Páris városa legyen a' közép pont, és 30 millió forditasson e' végre. — 4. A' fel kelés közönséges legyen; a' nötelen Frantziák, és gyermeketlen ifjú özvegyek, 18 esztendőstöl fogva 25 esztendőstökig az osztályoknak fő várossáikban gyűllyenek özve, és a' masirozásra való jel adásig, gyakorlatlyák magokat a' fegyverben s. a. t! — Az egész Convent fel állott és tökéletes meg elégedéssel bé vette ezen fel tétéleket.

Ha igaz a' mint néhány közönséges levelekböl olvassuk, Aug. 25-dik napján tartatott gyűlésben, egy sereg gyermek jelent meg a' N. Gyűlés előtt, és azon panaszolkodtak, hogy nekik nem más, hanem pap tanítóik vólnának, kik öket

ollyatén dolgokra tanítták, a' mellyeket ők telylyességgel nem érti, egyfzersmind ollyatén tanítókat kívántanak magoknak adattatni, a' kik őket hazájoknak, és minden felebaráttyaiknak szeretetekre tanítanák, bátor akármelly vallásbeliek legyenek azok. A' jelenvalók mindnyájan tapsoltak, a' gyermekek pedig a' közönséges jóra vigyázó commissióhoz útasítottak. — Ezen ülésben olvastattott fel *Valencia* vólt commendánsának *Ferrand* Generálnak az a' levele is, mellyben panaszolkodott, hogy noha a' közönséges törvény szerént 24 óra alatt meg kellene halgattatni az elvádóltatott személynek, de még sem halgattatott meg. Eggy olyan embernek úgymond *Ferrand* Generál, a' ki 55 elztendeig szolgált, és sok sebeket is kapott, veszedelmes volna az *Abbaciai* tömlötzben való sokáig létele. Ő is a' fellyebb említett commissióhoz útasított.

Eggy *Julien* nevű tagja a' N. Gyűlésnek azzal vádolta ezen ülésben az *Indiai* kereskedő társaságot, hogy *XVI Lajos* királynak nagy summa pénzt fizetett volna előre, melly miatt sokat szenvedett a' N. szabadság, és hogy most is barátja az aristocratáknak. Mellyre nézve az végeztetett el, hogy az 5 személyből álló commissió ezen dolognak próbáit vizsgálná, és hányná's vetné meg, ha szükség volna é ezen kereskedő társaságnak örökségeit a' közönséges társaságnak javára el foglalni; úgy mindazonáltal, hogy az első töke pénz az actziák biróinak ki fizetessen.

A' gyűlésnek vége felé meg jelentenek az ofztályoknak azok a' küldöttyei is, a' kik a' Fr. constitúciónak fel szentelésére Párisba fel gyűlekeztenek, olly végget, hogy a' N. képviselőitől el bútsúzzanak. Ezeknek szószóllójok így szólott: gyűléseinknek protocollumait, az az, jegyző könyveit kebeleitekben tesszük le; ezek lesznek tanúbizonyságaink arról, hogy égygyetlen eggy gondolat sem vólt elméinkben, melly méltó ne lett volna a' hegyhez. (értik a' mostani N. Gyűlésnek *Jakobinus* indúlatú tagjait) Nemze-

ti képviselők maradjatok mostani örreiteken, hogy a' constitutiót meg erősithessétek, és bölts törvényeket szabhassatok. A' ti tekinteteknek viláma érdekellye a' foederalistákat! (igy nevezik a' constitutiót bé nem vett osztályokat, és városokat); rekesztétek ki őket a' törvénynek óltalma alól! tisztogassátok ki a' köz társaságot, ezektől a' fene állatoktól s. a. t. Mellyre az elől ülő így felelt: Mondjátok meg a' Frantziáknak, hogy az ő képviselőik, mind addig el nem fogják mostani örreiket hagyni, valamедdig a' közönséges szabadságot mozdúlhatatlan fundamentomra nem állittyák. A' sok tapsolás; és *Éllyen éllyen a' Fr. közönséges társaság!* kiáltás között, atyafiságos tsókokat adott az elől ülő a' szószólónak, ezen réa' bizátsal, hogy ő is hasonló tsókokkal illesse a' többi biztosokat, ezek pedig megyéikbeli polgári előjáróikat.

Nem tudatik, mi végből, minden eddig virágzott tudós társaságokat el törölt a' N. Gyűlés, holott ennek nevezetesebb tagjai is többnire mind ilyen tudós társaságoknak tagjai voltak. Fülébe menvén az úgy nevezett *Cordelier Clubnak* ez a' végezés, néhányan úgy gondolkodtanak, hogy mivel semmi nemzetnek kronikájában a' Fr. revolutióhoz hasonló revolutiót olvasni nem lehet: ahozképest meg kellene a' Párisi királyi könyvtárt, mellyet már most nemzeti könyvtárnak neveznek, égetni. Valósággal úgy gondolkodnak ezek az emberek, mint gondolkoza vala az az, *Arabs Kalifa*, a' ki hajdan az *Alexandriai* bibliothékát meg égettette. Eggykor hozzá menvén fővezérje tudakozza tőlle, mit kellene mivelni ezzel a' könyvtárral, mellynek épületére sok költség kívántatna. Erre így felelt a' *Kalifa*: *Vagy mind meg van az a' Kóránban, a' mi ezekben a' könyvekben meg vagyon, vagy nints? Ha meg vagyon, kár volna rádjok költeni; ha meg nints, bizonyosan ellenkezik a' Kóránban való tudományokkal, mellyben minden mennyei és földi böltsesség fel találtatik; következésképen, akár meg vagyon*

ezekben a' könyvekben, a' mi a' Korámban vagyon, akár nintsen, nem méltók a' meg tartásra, es így égettessenek meg. Meg is égettetenek, mellynek vissza szerezhethetlen kárát szenvedte, szenved, és mindenkor szenvedni fogja az emberi nemzet.

Múlt postával küldött újság levelünkben említettük, hogy *Mársilia* és *Toulon* hatalmas Frantzia városok az Angliai király-óltalma alá adták magokat, és kapukat nyitottanak a' N. Brittaniai és Spanyol-hajós seregeknek. Most mind a' két város felül bizonyosabb hirt. közölhetünk érdemes Olvasóinkal. *Mársilia* felől illetén jelentést tettek Aug. 28 dik napján *Chateaux* General, és az ott lévő N. biztosok a' Párisi N. Gyűlésnek: A' *Marsiliaiak* úgy mond mind *Avenióból*, mind *Aix* városából, (deákül *Aquae Sextiae*, *urbs Aquisensis* Provinciának fő, igen szép és egészséges városa) holott sok kégyetlenséget vittenek végbe, ki üzetettek, három ágyújuk, és sok tábori eszközeik el vétettek, 100 ember közzülök meg öletett, 39 el fogattatott, kik között vagyon halálosan meg sebesitetett vezérek *Arbauth* is, Aug. 24 ik napján ismét meg támadta, és erőssen meg verte őket a' *Septemesi* tetőkön *Chardeaux* General 15 ágyúikat, és sok hadi eszközeiket el vett, 's sokakat el fogott. Az el fogattak között sok Frantzia linea seregekből által szökött katonák vóltanak, a' kik leg ottan *Grenobleba* küldettek, hogy ott halálra sententziáztassanak. Tegnap utólszor tsapott *Chardeaux* General a' *Marsiliaiakra*, városoknak falaik alatt. — Ma reggeli 9 órakor mentünk bé mint győzedelmesek a' lakosoknak örvendetes kiáltások között, a' kik a' pártoskodásban épen nem részesültenek, a' városba. Tsak nem minden úttzákon ki szegezett ágyúkat találtunk. — Bé menetelünkkel meg ölelgettük hivatalbéli társainkat, *Bó*, és *Antibóut* N. biztosokat, a' kik mind eddig a' tömlötzben sinlettek, hanem mi általunk ki szabaditattak. — Sok aristocraták, és más zenebonáskodók el fu-

tottanak, sokan meg is fogattak közülök s. a. t. — Bizonyosabbnak lenni mondatik, hogy *Toulon* tökéletes contra-revolutióban legyen. — hogy a' fejer cocárdát süvege mellé fel függesztette. — hogy az Anglusokat bé bocsátotta (r). A' *Hamburgi* közönséges levelek másként szólnak e' városnak mostani állapottyáról, és világosan meg hamisittyák az arról támadott közönséges hirt, 's azt mondják, hogy néhány Anglus tiszték a' fogoly katonáknak ki váltatásokra menvén bé a' városba, adtanak legyen alkalmatosságot ezen hirnek támadására. Miben legyen a' dolog, nem sokára meg fogjuk hallani.

Helvétzia.

Ha igaz, a' mint egy *Helvétzián* kereftül utazónak magános leveléből olvassuk, a' *Berna* Canton részt fog a' Frantziák ellen való hadakozásban venni. Ide, t. i. *Berna*hoz érkezésemkor, így ír az utazó, egy tábort találtam a' város alatt, mellyről a' mondatik, hogy tsupán a' szokott fegyverben való gyakorlásra nézve gyűjtett volna öszve; holott annál bizonyosabb nints, hogy a' Cs. K. követtel való tanátskozás után gyűjtettetett öszve. Az ottan táborozóknak száma 2 ezer főre és 40 darab ágyúra megyen. — A' *Berna*i fegyveres tárba, mellyben éjjel nappal dolgoznak a' mester emberek, senki bé nem bocsátatik. Valamint itten, úgy a' *Friburgumi* és *Szolothurni* Cantonokban is erőss hadi készületek tétettek. — A' mint imitt amott beszélgetik,

(r.) *Toulon* (deákül *Tolonium*, *Tolenium*, *Telo Martius*) *Provinciának* népes, és nevezetes városa, a' közép tengernek partján, mellynek a' hadakozó hajóknak bé fogadásokra két igen szép és tágas ki kötő helye legyen. Ebből a' kettőből legyen a' harmadikba, i

a' Szárdiniai hadi seregeknek oda érkezésekkor fogják ezek a' Cantonok is, fogaiknak fejérét ki mutatni. Azomban, az időnek meg nyeresére, mindenkor neutralitással biztattatik, a' Fr. követ *Barthelemy*.

Hadi Történetek és Környül. állások.

Dünkerkának ostromlására küldetett, és a' *Yorky* hertzegnek kormányára bízott sereg az *Austriai*, *Angliai*, *Hannóverai* és *Hassziai* truppoknak lángjából áll, és 46 ezer főre megyen. *Septembernek* 4 dik napján kérte azt fel a' várnak commendánsától a' *Yorky* hertzeg, a' *N. Britanniai* királynak nevében. — A' felkérés ezen igékkel ment végbe: „Uram! tudtára adom kégyelmednek, hogy az a' hadi sereg, mellynek vezére én vagyok, a' kégyelmed kapui előtt vagyon. Nintsen a' városnak elegendő védelmező eszköze a' győzedelmes fegyvereknek elment állásokra, mellyeket én, hanemha ennek a' virágzó városnak végső romlását akarnám el távoztatni, és mind emberiségből, mind nemes indulatból az emberi vért kimélleném, leg

belsőbe vivő út, mellynek kerülete közel három óráni földet foglal magában, és mind a' körül belől fekvő halmok, mind két erősbástyák által fedeztetik. — 1707-ik esztendőben keményen ostromoltatott ez a' város a' frígyes seregek által, a' Szabaudiai hertzeg, és Eugenius hertzeg Austriai Generál vezérlések alatt a' szárazról; a' tengerről pedig az egyesült Angliai és Hollandia flotta által: de mivel az ellenkező szelek miatt későre vitetett az artilléria a' szárazra, ennekfelette, kevés tábori eleségek volt az ostromló seregeknek, kéntelenek voltak annak ostromoltatását félbe szakasztani.

„ ottan kégyelmed ellen fordíthatnám. Uram je-
 „ lentem kégyelmednek, adgya fel *Dünkerka* vá-
 „ rosát ö N. Britanniai Felségének, minekelőt te
 „ én, a' kezemben lévő erőt kégyelmed ellen
 „ fordítanám. Azonközben meg fogom a' ké-
 „ gyelmed által fel tétetendő fel tételeket halgat-
 „ ni, hogyha azok a' Britanniai fezyvernek te-
 „ kintetével, betsületével, avagy N. Brittan ni
 „ szövetségeseinek hasznokkal nem ellenkez-
 „ nek. 24 órát engedek kégyelmednek az ezen
 „ dologról való gondolkodásra és tanátskozássa.

A' *Dünkerkai* Frantzia ommendáns *Omera*,
 brigadéros Generál, még az nap ezt a' választ
 küldötte a' *Yorki* hertzegnek: „ General! kégyel-
 „ med ennek a' fontos városnak fel adásárá-
 „ kényszerit engemet, a' kit a' Fr. közönséges tár-
 „ saság maga bizodalmaival még betsült. Bizo-
 „ nyomra mondom kégyelmednek, hogy én a'
 „ zokkal a' vitéz republikánusokkal, a' kik kör-
 „ mányomra vagynak bizattatva, illendöképen
 „ fogom ezt a' várost védelmezni. A' benn lé-
 „ vő Frantzia őrizet mintegy 10 ezer főre megyen,
 „ és azokból a' Frantzia seregekből áll, a' kik a'
 „ múlt télen Hóllándaiban pusztítottanak. A' mint
 „ iratik, arra kérték a' *Dünkerkai* kereskedők *Ome-
 ra* Generált, hogy izükségtelen ne rontassa el a'
 „ várost, mint el rontatott *Valencia*; mellyen na-
 „ gyon fel pattant *Omera* Generál, és azt mondot-
 „ ta, hogy a' ki ennekutánna csak emlékezni fog
 „ is a' városnak fel adásáról, mingyárt fel akal-
 „ tattya.

Keményen meg bosszonkodott a' *Yorky* her-
 tzeg azokra a' körül belől fekvő falukra, a' mellyek
 oda leit menetelekor seregeire lövöldöztenek, és
 meg engedte azokat fel prédáltatni.

Brüsszelből iratik, hogy a' Frantziák nagy
 erővel indultak *Dünkerkának* az ostrom alól való
 fel szabadítására, a' kik után erős lépésekkel
 siet *Beaulieu* Generál, úgy hogy, ma holnap új-
 jabb hadi történeteket fogunk e' részről hallani.

Quesnoy várát derekasán ostromolják az Austriai seregek, és egynéhány bástyákat le is rontottak immár az ágyú golyóbisok.

Aug. 27-dik napján ki ütöttek *Dünkerk*-ből a' Frantziák, hanem mingyárt vissza veretettek. Más nap dél előtt 10 órakor mind a' városból, mind a' vizi tsatornából keményen lövöldöztek az ostromlókra, de még is kevés kárt tehettek benne. Ugy halljuk, hogy minden félénk asszonyokat, gyermekeket, öreg embereket és beteget ki küldött onnan a' Fr. kormányzó.

Freitag Hannóverai Feldmarsal, Sept. 5-dik napján *Lendreghen*-ből, mellyet 1100 Frantziáság el foglalt vól, ki üzte őket, közzülök sokat le vagdaltatott, és 50 el fogatott. Ezen alkalmatossággal egygy veszedelmes sebet kapott *Fabry* Generál Májor, a' ki hasának jobb részén lövetvén által, hátról kellett belöle a' golyóbist ki metizeni. Ezen történetről bővebb tudósítást fog Báro *Alvintzi* F. M. L. ennekutánna küldeni. — Ugyan azon nap dél után 4 órakor, 4 vagy 5 ezer Frantziáság támadta meg az égyyesült seregeket, *Furnes* és *Dünkerka* között, mellyben nemtsák a' várnak bástyáin ki szegeztetett ágyúk, hanem ennekfelette a' canalisban lévő Fr. flotta is segített nékiek, úgy annyira, hogy az égyyesült seregek jobb szárnyának egy része kéntelen vól az ellenségnek soksága miatt a' homokokon magát vissza vonni. Azonközben Gr. *Sztáray* regementének két osztálya, *Jordis* regemente, és mások is segítségekre érkezvén, hathatosan vissza tólták az ellenséget, minekutánna egész setét estig viaskodtanak vólna velek.

Az Austriai Generálitás, kiváltképen pedig Gr. *Lascy* különös meg elégedéssel vóltnak, és vagynak *Koburg* herczegnek azon mozdulásai iránt, mellyek által a' *Chambrai* táborból ki üzte a' Frantziákat. Kiváltképen az Angliai Stabalis tisztek az égig emelik a' nevezett herczegnek hadi fortélyait, és azt mondják felöle, hogyha vala-

hol, és valamikor, bizony ez ezftendőbeli táborozásban sok alkalmatossága vólt az égyesült seregeknél lévő tiszteknek, a' hadi mesterségnek fundamentomosan való tanulására. Az Austriai, Angliai és Hannóverai tisztek között igen szép égyesség és barátság uralkodik, és hogyha e folyó ezftendőben helyre nem állitathatik Fr. Országnak előbbi constitutiója, és tsendessége: úgy láttzik, hogy még szorosabb szövetséget fognak a' Bétsi és Londoni udvarok egymás közt szerezni.

Carlsruhéból a' Bádeni Marchiónak lakó városából, egy szép anecdota iratik Waldeck herczegről, a' ki múlt ezftendőben Thionville alatt egykik karját szerentsélenül el vesztette; de azért még is meg tartván vitézi tüzét, újjobban ki állott a' Márs piattzára. Minap a' Conde herczeg seregétől való néhány tisztekkel ki menvén Lauterburgnál a' Frantzia lineáknak, avagy sántzoknak meg vizsgálására, néhány Frantzia tisztekre bukkant, a' kik a' Conde herczeg tisztyeitől, s az után Waldeck herczegtől is köszöntetvén köszöntek, de nem süveg vétel, hanem tsak kéz által. Mind a' két rész meg állapodván, Waldeck herczeg meg szólította a' Frantzia tiszteket, a' kik nagy emberséggel, és tisztelettel beszéltenek vele, ámbár nem ismerték légyen is ki légyen ő. Több beszédjeik között azt mondották, hogy az ő ármadiájok igen erőss, minden védelmező rendeléseik derekas, és mindent, a' mire tsak szükségek vagyon, örömmel viszik nékiek a' lakosok, égyedül az a' bajok vagyon, hogy kész pénz helyett papiros pénzel fizettettek. — A' beszéd közben égykik keztyüjét le ejtvén Waldeck herczeg, egykik Frantzia tisztnak szolgája lováról leugorván, fel vette s által adta a' herczegnek, melly készségeért leg ottan három arany ajándékot kapott. Meg köszömvén a' szolga, világosan ki mondotta, hogy egész regementeknél nintsen annyi kész pénz, mellyen közönségesen nevetkeztek és tréfálottak a' jelenvalók. Többi között azt mon-

dotta *Waldeck* hertzeg az ott lévő Frantzia Obesternek, hogy ő felettébb tsudálkozik azon, miképen szolgálhat ő, t. i. a' Frantzia Obester az emberiségnek régulája szerént, és mint emberséges ember, a' minémünek ötet lenni láttya, a' Frantziáknak, és miként lehet olly törvénytelen embereknek előjárója? Ezekre a' Frantzia tizt így felelt: Mi hazánk mellett vitézkedünk, és ditsőségünknek tartjuk, hogy illyetén embereknek előjáróik lehetünk s. a. t. Történetből észre vévén a' Frantzia tiztek, hogy *Waldeck* herizeggel légyen befzédjek, mindnyájan le kapták süvegjeiket, minden illendő tizteletét meg adták, és meg kapván lovaikat sarkantyúikkal, így kiáltottak vissza: *Adieu* Generál uram, nem sokára meg láttyuk egymást a' isata piatzon!

Durlachból érkezett levelekből olvassuk, hogy Gr. *Wurmser* lovas hadi vezérnek quártélyja nem *Freckenfeldnél*, hanem egy órával közelébb vagyon *Bergzábernhez*. Aug. 27. dik napján reggel Gr. *Gyulay* regementének batalionnya öfzve tsapott a' Frantziákkal, a' midőn *Kemf* Obester, egy hadnagy és 7 köz ember sebet is kaptak. Néhány fertály órával az után az egész égyesült sereg hadi rendbe állott a' Frantzia linéák előtt egy ágyú lövésnire. — Egy része *Bergzábern* felé masirozott, holott reggeltől fogva dél után két óráig nagy ágyú ropogások vóltanak; de semmiképen által nem törhették az *Austriac*usok a' Frantzia linéákat, mellyekről 8 és 12 fontos ágyúkkal lövöldözött az ellenség.

Carlsruhéból illyetén tudósítás érkezett hozzánk ezen hadi történetről: tegnapi napon, az az, Aug. 27. ik napján *Weifzenburgtól* fogva *Lauterburgig* rendkívül való ágyúzás vólt a' Frantzia linéák előtt, melly reggeli három órától fogva setét estig tartott, és mind két részről tüzes vólt. Eleinten sem égyyk, sem másik rész nem akart hátrálni, míg végre a' bé következett éjjel két felé szakaszván a' tsatát, az égyesült seregek víz-

sza vonták magokat előbbi tanyájokra. A' Hafs-
szusok, Gr. Gyulay regementje, és a' Condé her-
tzeg corpassa leg inkább ki lévén a' Frantziák ár-
táts tűznek tétetve, égnéhány jó vitézeiket el vesz-
tettek, de sokkal többet a' Frantziák, ám ár-
fülökig vóltak is a' sántzba bé ásva. A' Cs. K.
seregeknek bal szárnya már *Lauterburgig* ment
elő, a' honnan mindazáltal a' Frantziáknak 18 és
24 fontos szüntelen dörgő ágyúiknak tüze által
egy kevéssé vissza tóltak ugyan, de újabb an
vissza mentenek oda. Ezen tsatában kétfzer nyo-
mattatván vissza a' Cs. K. seregek, harmadiz or
egygy föld várat foglaltak el, melly mostan is
birtokokban nagyon, egymás föld várat, és a b-
ban 12 ágyúkat pedig az *Erdödi* hufzárjai nyert e-
nek el.

Béts.

Tegnap előtt estéli 8 óraker érkezett ide egy
kurir Császárral könnyű lovas regementétől való a' ki
hadnagy *Schwartzenberg* hertzeg, a' ki által azt
az örvendetes hirt küldötte *Koburg* hertzeg *Ber-*
meraini fő quártélyából Fels. Fejedelmünknek,
hogy a' *Quesnoy* Fr. vár, e' mostan folyó hó l-
napnak 10-dik napján követett éjjel, annak kór-
mányozója *Goulus* által fel adattatott. A' capi-
tulatió, avagy hadi meg éggyezés szerént, követ-
kezett napon minden kapukat el foglaltak a' mie-
ink, 13-dik napján a' Fr. őrizet a' várból ki men-
vén, fegyverét le rakta, és fogságba adta magát,
melly mind addig a' Cs. K. tartományokban fo-
maradni, valamedig ki nem váltatik. A' tisz-
teknek mind oldal fegyvereik, mind tábori b-
torjaik meg hagyattak. Egyéb aránt, minden
ottan találtatott hadi eszközök és magazínok
a' győzedelmesekké lettenek. Erről bővebb tá-
dósítást fogunk ennekutánna tenni.

Dect. Decy Sámuel.